Accountantsverslag

Gemeente Raalte
Boekjaar 2024

Aanbiedingsbrief

Aan de gemeenteraad van de gemeente Raalte
Postbus 140
8100 AC RAALTE

Onderwerp: Accountantsverslag 2024
Kenmerk: d.d. 10 juni 2025

Geachte leden van de gemeenteraad,

In overeenstemming met de opdracht tot de controle van de jaarrekening 2024 van gemeente Raalte, zoals overeengekomen in onze opdrachtbevestiging d.d. 12 augustus 2024, bieden wij u hierbij het accountantsverslag aan. Het accountantsverslag bevat de bevindingen en conclusies naar aanleiding van onze werkzaamheden. De bevindingen in dit verslag zijn besproken met de portefeuillehouder financiën en een afvaardiging van de ambtelijke organisatie.

Wij zijn voornemens om op 12 juni 2025 een goedkeurende controleverklaring te verstrekken bij de getrouwheid van uw jaarrekening.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid de inhoud van deze rapportage nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

drs. E.H.J.D. Damman RA
Audit Partner

Inhoud

1. Bestuurlijke samenvatting
2. Opdracht, scope en uitkomsten
3. Financiële positie
4. Belangrijkste bevindingen
5. Overige onderwerpen
6. Bijlagen

1 Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijke samenvatting

Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2024 een goedkeurende verklaring te verstrekken.

Het jaarverslag is cf. NV COS 720 verenigbaar met de jaarrekening en voldoet in materiële zin aan de laatste actuele voorschriften.

Het Besluit Begroting en Verantwoording is in alle opzichten nageleefd in 2024. Gemeente Raalte heeft er voor gekozen de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening en de toelichting hierop in de paragraaf bedrijfsvoering onderdeel te laten zijn van het jaarverslag, ondanks dat dit conform de BBV in formele zin nog niet verplicht is. Op deze wijze heeft gemeente Raalte invulling gegeven aan de aanbeveling van het Rijk om de verantwoording op te nemen. Op deze wijze wordt ook invulling gegeven aan de lokale afspraken tussen het dagelijks bestuur en algemeen bestuur, zoals opgenomen in de aangepaste verordeningen

Uit onze controle met betrekking tot ons getrouwheidsoordeel blijkt een beperkt aantal controleverschillen/tekstuele aanpassingen. Deze zullen worden gecorrigeerd in de definitieve versie van de jaarrekening. Wij constateren dat de jaarrekening van gemeente Raalte een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2024 als van de activa en passiva per 31 december 2024 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en gemeenten.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2024 in overeenstemming is met de Wet normering topinkomens (WNT) en dat de jaarrekening 2024 van gemeente Raalte wel voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

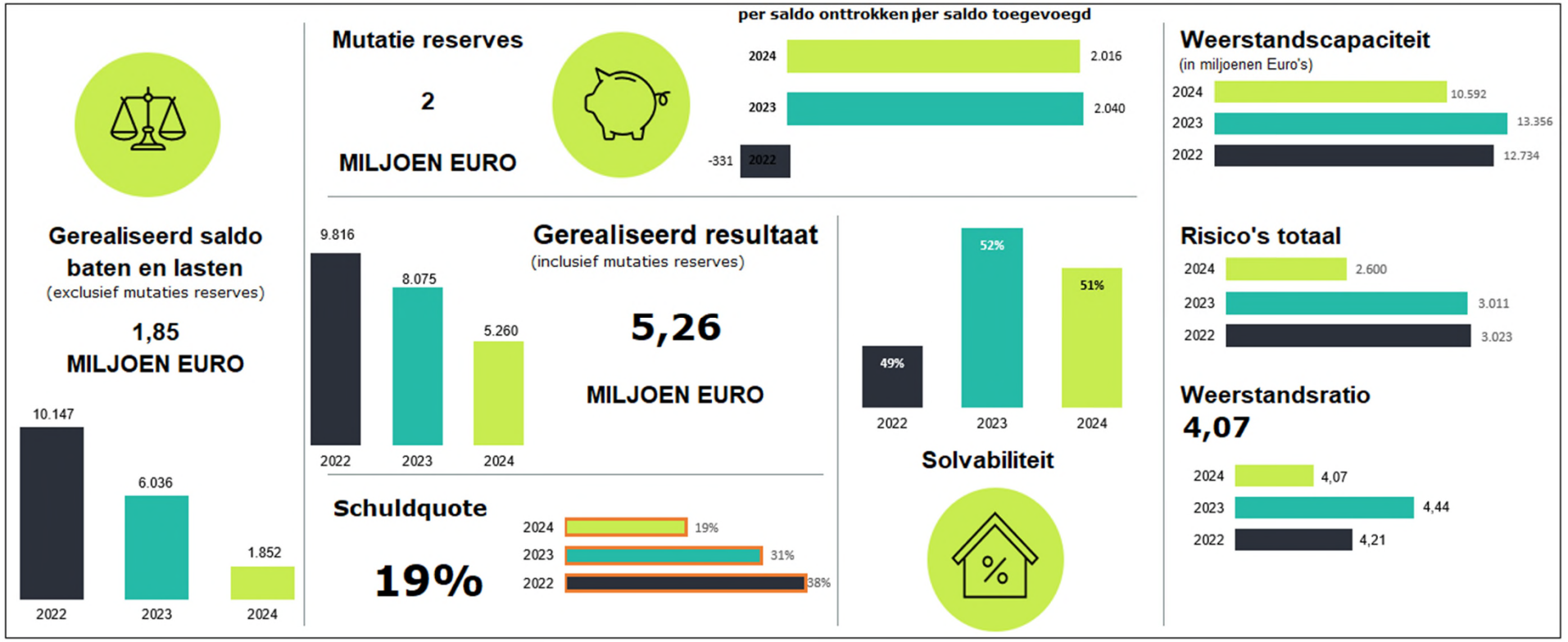
Wij constateren dat de gemeente Raalte heeft gekozen om deze rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarrekening. Uit onze controle zijn geen bevindingen geconstateerd. De rechtmatigheidsverantwoording geeft een getrouw beeld.

We hebben vanuit onze zijde ervaren dat het controleproces soepel is gelopen, waarbij op een prettige en constructieve wijze met de ambtelijke organisatie is samengewerkt. In lijn met voorgaand jaar nemen we in de evaluatie met de organisatie de verbeterpunten van beide kanten mee om zodoende onze dienstverlening verder te verbeteren.

Bestuurlijke samenvatting

Financiële kengetallen en signaleringswaarden

Bestuurlijke samenvatting

Opdracht, scope en uitkomsten

- De opdracht is uitgevoerd conform de met u gemaakte afspraken en omvat de jaarrekening 2024 van gemeente Raalte.
- De bij de jaarrekeningcontrole gehanteerde materialiteit bedraagt EUR 1,39 miljoen in overeenstemming met het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden. Bij het rapporteren van afwijkingen is een grensbedrag gehanteerd van EUR 973.000.
- Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2024 een goedkeurende controleverklaring te verstrekken voor de getrouwheid van de jaarrekening.
- Het jaarverslag is conform NV COS 720 verenigbaar met de jaarrekening en voldoet in materiële zin aan de laatste actuele voorschriften.
- Het Besluit Begroting en Verantwoording is in alle opzichten nageleefd in 2024. Gemeente Raalte heeft ervoor gekozen de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening en de toelichting hierop in de paragraaf bedrijfsvoering onderdeel te laten zijn van het jaarverslag.

Controleverschillen

Uit onze controle met betrekking tot ons getrouwheidsoordeel blijken enkele controleverschillen. Deze zijn gecorrigeerd in de definitieve versie van de jaarrekening. Deze correcties worden in dit verslag toegelicht.

Daarnaast constateren we, in lijn met voorgaande jaren, dat niet voor alle lasten met betrekking tot het sociaal domein (Jeugdzorg en WMO) de Gemeente Raalte de prestatielevering kan vaststellen. De onzekerheid in de controle bedraagt € 891.392.

WNT

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2024 in overeenstemming zijn met de Wet normering topinkomens (WNT) en dat de jaarrekening 2024 van de gemeente Raalte voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Bestuurlijke samenvatting

SiSa

Wij hebben geen ongecorrigeerde controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage geconstateerd.

Financiële kengetallen en signaleringswaarden

Het boekjaar 2024 sluit met een financieel resultaat van € 5,3 miljoen (voordelig). De totale vermogenspositie van de gemeente Raalte bedraagt € 87,9 miljoen (2023: € 86,1 miljoen) met een solvabiliteitsratio van 51% (2023: 52%). De vermogenspositie is dan ook zeer gezond te noemen. Het college concludeert in de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing dat de weerstandscapaciteit toereikend is.

Samenwerking

We hebben vanuit onze zijde ervaren dat het controleproces soepel is gelopen, waarbij op een prettige en constructieve wijze met de ambtelijke organisatie is samengewerkt. In lijn met voorgaand jaar nemen we in de evaluatie met de organisatie de verbeterpunten van beide kanten mee. Nog intenser dan voorgaande jaren wordt zowel de organisatie, als wij als controleteam geconfronteerd met de administratie lastendruk van de zogenaamde SiSa-regelingen. In de bijlage van de jaarrekening legt de gemeente verantwoording af over 28 (2023: 26) soorten van rijksbijdragen, welke een ieder weer aparte wet- en regelgeving kennen en eisen stellen aan de administratieve organisatie van de gemeente.

2 Opdracht, scope en uitkomsten

2. Opdracht, scope en uitkomsten

Reikwijdte van de controle

De jaarstukken van uw gemeente bestaan uit:

- Het jaarverslag (programmaverantwoording + paragrafen).
- De jaarrekening.
- Bijlagen.

Met de opdrachtbevestiging van d.d. 12 augustus 2024 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2024. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle geen sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. Voor een nadere toelichting verwijzen wij tevens naar het op 5 december 2024 door ons uitgebrachte controleplan.

De materialiteit bij de uitvoering van onze controle is € 1.390.000. Deze materialiteit sluit aan op het interne controleplan van de gemeente.

	Grondslag	Bedrag
Goedkeuringstolerantie fouten	1% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 1.390.000
Goedkeuringstolerantie onzekerheden	3% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 4.170.000
Rapporteringstolerantie	10% van de goedkeuringstolerantie	€ 139.000

De toleranties voor de rechtmatigheidsverantwoording, zoals vastgelegd in uw financiële verordening, wijken niet af van de toleranties voor de controle op de getrouwheid. Dit leidt ertoe dat de door het college opgestelde rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de dezelfde toleranties.

Inzake de aanpassingen van de materialiteit met ingang van boekjaar 2025 verwijzen wij naar pagina 38.

2. Opdracht, scope en uitkomsten

Kernpunten en significante risico's in de controle

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen, onder andere met betrekking tot de volgende kernpunten van de controle:

- Schattingsposten en veronderstellingen van het management;
- De rechtmatigheidsverantwoording (en de daarbij horende verantwoordelijkheden voor u);
- Doorbreking van AO/IB door het management;
- Waardering van de grondexploitaties; en
- Autorisatie inkoopfacturen.

Uitkomsten

Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2024 een goedkeurende verklaring te verstrekken voor de getrouwheid van de jaarrekening. De geconstateerde controleverschillen zijn wel gecorrigeerd in de definitieve versie van de jaarrekening.

Tevens zijn er onzekerheden met betrekking tot de prestatielevering van de Zorg in Natura (ZiN) uit hoofde van de Jeugdwet ter hoogte van € 219.984, uit hoofde van de WMO € 117.603 en € 553.805 uit hoofde van de PGB.

De genoemde fouten en onzekerheden blijven binnen de goedkeuringstoleranties.

Interne beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij de interne beheersing inclusief de IT-omgeving, voor zover van belang voor de jaarrekeningcontrole, beoordeeld. Naar aanleiding van onze werkzaamheden hebben wij een managementletter geschreven. Deze managementletter hebben wij op 20 december 2024 besproken en daarna in definitieve vorm uitgebracht.

Onze werkzaamheden zijn niet gericht op het geven van een oordeel over de interne beheersing van de organisatie als geheel. De rapportage bevat daardoor niet alle onvolkomenheden in de interne beheersing, die bij een eventueel uitgebreid en hierop specifiek gericht onderzoek naar voren zouden kunnen komen.

2. Opdracht, scope en uitkomsten

Geautomatiseerde gegevensverwerking

Op grond van artikel 393 lid 4, Titel 9 Boek 2 BW rapporteren wij onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in dit verslag. Wij merken op dat de jaarrekeningcontrole niet specifiek gericht is op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Wij zijn van mening dat voldoende maatregelen zijn getroffen om de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en informatievoorziening te waarborgen. In onze managementletter hebben wij een aantal attentiepunten ten aanzien van de IT-omgeving opgenomen.

2. Opdracht, scope en uitkomsten

Frauderisico’s en continuïteit

Onze controleverklaring over boekjaar 2024 bevat, gelijk aan voorgaand jaar, een verplichte paragraaf over onze werkzaamheden met betrekking tot fraude en een met betrekking tot continuïteit.

Frauderisico’s

Risico op een afwijking van materieel belang als gevolg van doorbreken van de interne beheersingsmaatregelen door het management.

Het college dan wel het management bevindt zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken, die anderszins effectief lijken te werken. Een incentive van het college of management zou hierbij kunnen zijn om op die wijze een betere financiële situatie of prestatie te presenteren. Onze beroepsregels schrijven voor dat de accountant dit risico in zijn controle onderkent. Wij zien dit risico met name in de volgende risicogebieden:

- Schattingen m.b.t. grondexploitaties (separaat risico voor aangemaakt);
- Verschuivingen tussen budgetten; en
- Verschuiven van investeringskredieten.

Om dit frauderisico te ondervangen hebben wij de volgende werkzaamheden verricht:

- Analyseren en beoordelen van op basis van risicocriteria geselecteerde journaalposten en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht om de nauwkeurigheid van de geselecteerde journaalposten te controleren;
- Analyse van aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt;
- Beoordelen van significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening om;
- Doornemen van notulen van vergaderingen van het management, college en de raad; en
- Beoordelen van belangrijke schattingen en de schattingsprocessen van het college of management zoals de waardering van de grondexploitaties, vaste activa en vorderingen en het toereikend zijn van voorzieningen. Hierbij hebben we in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van het college bij deze posten. Wij hebben onder meer de volgende werkzaamheden verricht:

2. Opdracht, scope en uitkomsten

- Met betrekking tot vorderingen hebben wij de inschatting van het college inzake de inbaarheid van de vorderingen en dientengevolge de omvang van de voorziening gecontroleerd;
- Met betrekking tot de voorzieningen hebben we vastgesteld dat de uitgangspunten plausibel zijn.

Naast bovenstaande hebben wij, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd en het bestaan vastgesteld van de beheersingsmaatregelen op organisatieniveau zoals het integriteitsbeleid en de klokkenluidersregeling, alsmede de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten, het maken van schattingen en het bewaken van projecten. Tevens hebben wij specifieke aandacht gegeven aan de toegangsbeveiligingen in het IT-systeem en de mogelijkheid dat hierin functiescheiding kan worden doorbroken.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bevindingen voortgekomen.

Het risico dat voorraad grondexploitaties onjuist zijn gewaardeerd doordat de gehanteerde schattingsposten en/of uitgangspunten ten aanzien van de verwachte kosten en te realiseren opbrengsten onnauwkeurig zijn.
Wij hebben dit als hoog risico aangemerkt, omdat de wethouder financiën betrokken is bij zowel de grondexploitaties als bij de financiën. Daarnaast is er sprake van een schattingselement in de verwachte kosten en opbrengsten.

Om dit frauderisico te ondervangen hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- De geselecteerde grondexploitaties hebben wij besproken met de planeconoom;
- De verwachte opbrengsten en kosten hebben wij gecontroleerd door deze af te zetten tegen voorgaand jaar en door aansluiting te maken met de onderliggende onderbouwingen;
- Middels backtestingswerkzaamheden hebben wij de accuraatheid van de schatting van voorgaand jaar gecontroleerd;

2. Opdracht, scope en uitkomsten

- De ingevoerde parameters hebben wij afgezet tegen de outlook van Metafoor.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bevindingen voortgekomen.

Het risico dat inkoopfacturen inzake bedrijfskosten niet nauwkeurig zijn verantwoord doordat de inkoopfactuur niet in overeenstemming is met de geleverde prestatie.

Wij hebben vastgesteld dat binnen het inkoopproces de prestatie-akkoordverklaarder akkoord geeft voor de geleverde prestatie, waarna de budgethouder autoriseert conform de budgethoudersregeling. Op dit moment is er niet altijd sprake van een aparte prestatie-akkoordverklaarder, omdat dit volgens de budgethoudersregeling niet verplicht is en technisch (geautomatiseerd) niet wordt afgedwongen. Enkel voor bepaalde inkopen die gezien worden als risicovol, zijnde inhuur personeel en GREX, wordt een prestatie-akkoordverklaarder systematisch afgedwongen onder begeleiding van routecodes. Daarnaast is onvoldoende structureel herleidbaar op welke basis de budgethouder de factuur autoriseert.

De gemeente geeft aan dat de besturingsfilosofie en de risicobereidheid een bewuste keuze is. Deze kunnen afwijken van ons controlerisico op het gebied van inkooppresta tielevering binnen de jaarrekeningcontrole.

Om dit frauderisico te ondervangen hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Een analyse op alle inkopen gedurende 2024 waarbij is vastgesteld welke inkopen door zowel de budgethouder als de prestatie-akkoordverklaarder zijn geautoriseerd.
- Voor de inkoopfacturen welke niet door zowel de budgethouder als de prestatie-akkoordverklaarder zijn geautoriseerd is vervolgens vastgesteld of dit gezien de aard van de inkoop akkoord is of dat er beide medewerkers op wel akkoord hebben gegeven in bijvoorbeeld een opmerking in de workflow of via een e-mail.
- Detailcontrole op de inkopen, waarbij op basis van de onderliggende documentatie is vastgesteld dat de prestatie (zowel de prijs component als de hoeveelheid component) onderbouwd is.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn tot op heden geen bevindingen voortgekomen.

2. Opdracht, scope en uitkomsten

Naleving wet- en regelgeving en overige

Wij informeren de gemeenteraad over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Gedurende de controle zijn geen significante punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin de gemeenteraad in staat is haar taken te vervullen.

Corruptie en omkopingsrisico's

Uw gemeente maakt onderdeel uit van de overheidssector waarin corruptie vaker dan bij andere sectoren voorkomt. Dit komt onder andere omdat veel transacties met een relatief grote omvang plaatsvinden, de transparantie over marktprijzen niet in alle gevallen voldoende is om te beoordelen en frequent zaken gedaan wordt met andere corruptiegevoelige sectoren (vastgoed, constructie, infrastructuur et cetera). Hierdoor hebben wij dit als aandachtspunt in onze controle meegenomen.

Corruptie is een wereldwijd probleem waarbij het uw verantwoordelijkheid is om corruptie binnen uw gemeente te voorkomen. Onze beroepsregels zijn in de praktijkhandreiking "Corruptie, werkzaamheden van de accountant" verder aangescherpt, hetgeen tot aanvullende werkzaamheden heeft geleid. Gemeente Raalte beschikt over beschreven procedures ten aanzien van de samenwerking met derden en een intern inkoop- en aanbestedingsbeleid aangevuld met trainingen voor de juiste mindset van de medewerkers.

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht om eventuele effecten van dit risico ten behoeve van onze controle van de jaarrekening te mitigeren:

- Gemeente Raalte heeft zelf werkzaamheden uitgevoerd om te controleren dat de aanbestedingen conform de geldende Europese aanbestedingsregels en de Aanbestedingswet 2012 zijn aanbesteed. Wij hebben steekproefsgewijs een deel van deze werkzaamheden gecontroleerd.
- Door middel van een steekproef vaststellen of voor alle inkopen die in rekening zijn gebracht aan de gemeente ook een prestatie is geleverd door de tegenpartij.

2. Opdracht, scope en uitkomsten

- Door middel van een steekproef vaststellen of bij alle materiële grondaankopen en –verkopen marktconforme prijzen zijn gehanteerd.
- Door middel van een steekproef vaststellen of alle verstrekte subsidies in overeenstemming met de geldende interne wet- en regelgeving zijn verstrekt.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bevindingen voortgekomen.

Continuïteit

Als onderdeel van de vereisten voor de controleverklaring hebben wij ook de continuïteitsveronderstelling getoetst. Wij hebben vastgesteld dat de gemeente een inzichtelijke meerjarenbegroting heeft. Daarnaast geven de financiële kengetallen inclusief het weerstandsrisico geen reden tot twijfel of de gemeente haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten.

3 Financiële positie

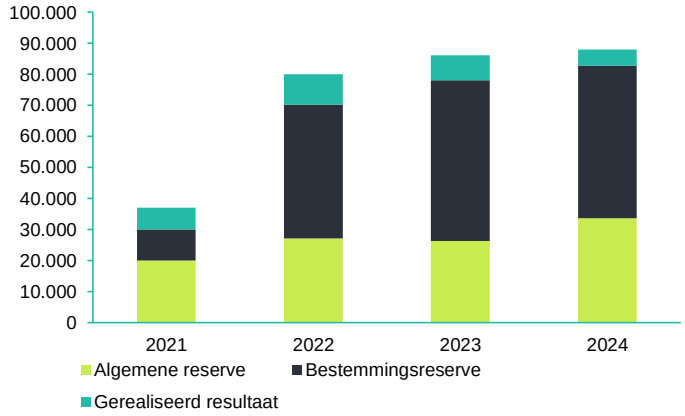

Ontwikkelingen in de jaarcijfers

Verloop van het eigen vermogen van uw gemeente

Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per 31 december 2024 volgens de jaarrekening € 87,9 miljoen.

Grafiek ontwikkeling eigen vermogen (x € 1.000)

Van de totale reserves ter hoogte van € 82,7 miljoen is € 33,6 miljoen opgenomen als algemene reserve. Het saldo van deze algemene reserve is ten opzichte van voorgaand jaar gestegen met € 7,3 miljoen. Per saldo is de bestemmingsreserve gedurende 2024 met € 2,6 miljoen afgenomen ten opzichte van 2023. Het gerealiseerde resultaat in 2024 bedraagt € 5,3 miljoen.

Analyse van het resultaat

Het resultaat voor mutaties in de reserves laat een positief saldo zien. Het gerealiseerde resultaat bedraagt afgerond € 1,9 miljoen positief. In de gewijzigde begroting was rekening gehouden met een resultaat van € 8,2 miljoen negatief.

In het samenvattend beeld wordt in hoofdlijnen een toelichting op de afwijkingen gegeven. In de toelichting op de programma's wordt een verder gedetailleerde verklaring gegeven voor de afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. Als onderdeel van de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2024 wordt overzichtelijk aangegeven welke baten en lasten als incidenteel zijn aan te merken.

Het rekening resultaat na mutaties reserves is met € 5,3 miljoen voordeliger dan de gewijzigde begroting (€ 761.229 voordelig).

Financiële positie

Weerstandsvermogen en financiële kengetallen
De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden bezien.

Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gegeven van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Hieronder hebben wij de ontwikkelingen in uw kengetallen en een relatie naar de landelijke ontwikkelingen weergegeven:

	Gemeente		Landelijk		Provincie	
Kengetal	**2024**	**2023**	**2024 (B)**	**2023**	**2024 (B)**	**2023**
Netto schuldquote	19%	31%	56,5%	37,6%	46,5%	-112%
Netto schuldquote gecorrigeerd	14%	26%	51,4%	32,3%	39,5%	-185%
Solvabiliteit	51%	52%	35,2%	39,1%	36,8%	82%
Grondexploitaties	2%	10%	5,6%	19%	5,2%	0%
Belastingcapaciteit	88%	90%	99,7%	103,2%	93,6%	95%
Structurele exploitatieruimte	0,61%	2,05%	2%	3,3%	2%	10%

Weerstandsvermogen en risicobeheersing
In de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" in het jaarverslag is een toelichting opgenomen op de weerstandscapaciteit van de gemeente. Op basis van de inventarisatie van de geïdentificeerde risico's, waarbij rekening wordt gehouden met kans op voordoen en financiële impact, wordt berekend welk bedrag benodigd is ter dekking van de geïdentificeerde risico's.

Hieronder is het verloop over de afgelopen 3 jaar weergegeven inclusief een kwalificatie van de weerstandsratio. De weerstandscapaciteit is gedaald met € 2,8 miljoen ten opzichte van 2023, voornamelijk doordat de onbenutte belastingcapaciteit vanaf 2024 geen onderdeel meer uitmaakt van de weerstandscapaciteit. Hier is voor gekozen, omdat deze capaciteit niet direct (en volledig) liquide te maken is. De weerstandsratio kwalificeert als "uitstekend".

De grootste door uw gemeente geïdentificeerde risico zijn:
Risico t.a.v. de verbonden partijen;
Risico in de grondexploitatie;
Risico t.a.v. personeel.

Wij merken op dat in de weerstandscapaciteit voldoende is om de risico's op te vangen.

	2024	2023	2022
Weerstandscapaciteit	€ 10.591.532	€ 13.356.000	€ 12.734.373
Risico's	€ 2.599.686	€ 3.010.840	€ 3.022.752
Weerstandsratio	**4,1**	**4,4**	**4,2**

Weerstandsratio	Betekenis
>= 2.0	Uitstekend
1.4 < 2.0	Ruim voldoende
1.0 < 1.4	Voldoende
0.8 < 1.0	Matig
0.6 < 0.8	Onvoldoende
< 0.6	Ruim onvoldoende

4 Belangrijkste bevindingen

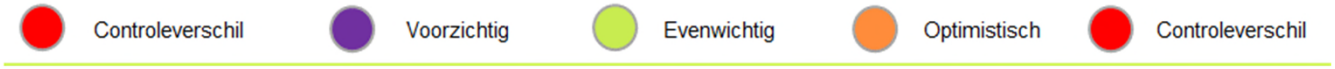

4. Belangrijkste bevindingen

Schattingsposten in de jaarrekening

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen en licht deze toe in de jaarrekening. Wij hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2024 beoordeeld en gecontroleerd. De belangrijkste (materiele) schattingen in de jaarrekening betreffen:

Schatting	Beoordeling 2024	Beoordeling 2023	Onze zienswijze m.b.t. significante kwalitatieve aspecten en de (mogelijk) kwantitatieve omvang
De waardering van grondexploitaties			Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de grondexploitatie een evenwichtig beeld geven van de waardering van uw grondexploitaties. Voor een uiteenzetting hiervan verwijzen wij naar paragraaf “waardering van de grondexploitaties” van dit accountantsverslag.

4. Belangrijkste bevindingen

4.1 Rechtmatigheidsverantwoording

Inleiding

Met het goedkeuren van een aanpassing van de Gemeentewet door de Eerste Kamer op 27 september 2022 is de verplichting voor de accountant om een oordeel te geven over rechtmatigheid uit de wet gehaald. Sinds voorgaand jaar wordt een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen in de jaarrekening. In deze rechtmatigheidsverantwoording legt het college zelf verantwoording af over rechtmatigheid. Dit doet het college door zelf een oordeel te geven of de totstandkoming van de lasten, de baten en de balansmutaties in overeenstemming is met de door de gemeenteraad vastgestelde kaders. Deze kaders liggen vast in de begroting en de gemeentelijke verordeningen alsook in bepalingen in de relevante wet- en regelgeving.

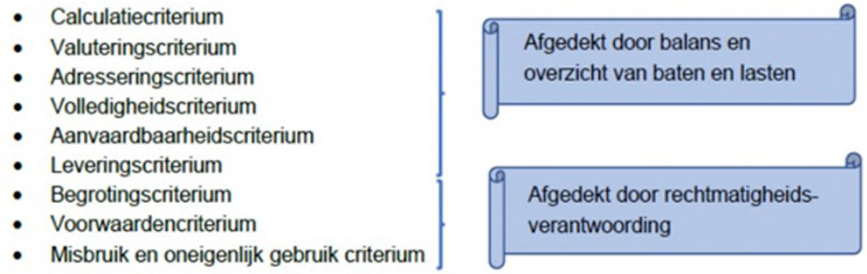
De gedelegeerde regelgeving die relevant is voor het opstellen van de jaarrekening en voor de uitvoering van de accountantscontrole en oordeelsvorming in de controleverklaring is echter nog altijd niet aangepast. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) bevatten nog niet de verplichting tot het opnemen van de rechtmatigheidsverantwoording.

De gemeente heeft er evenwel voor gekozen de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening en de toelichting hierop in de paragraaf bedrijfsvoering onderdeel te laten zijn van het jaarverslag. Dat is ook zo vastgelegd in de gemeentelijke financiële verordening (ex artikel 212 Gemeentewet) d.d. 28-11-2023. Op deze wijze heeft de gemeente invulling gegeven aan de aanbeveling van het Rijk om de verantwoording op te nemen, zoals de wetgever had beoogd. Bovendien wordt zo invulling gegeven aan de lokale afspraken tussen het college en de gemeenteraad, zoals opgenomen in de aangepaste verordeningen. Tevens kunnen de toezichthouder en het Rijk gebruik maken van de opgenomen verantwoording.

Alle rechtmatigheidsafwijkingen (individueel en/of cumulatief) boven de door u als raad vastgestelde verantwoordingsgrens (€ 1.395.000) worden in de rechtmatigheidsverantwoording benoemd. Ons getrouwheidsoordeel over het getrouwe beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten, lasten als van de activa en passiva ziet ook toe op de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording en daarmee op de juistheid en volledigheid van de in de rechtmatigheidsverantwoording vermelde rechtmatigheidsfouten.

4. Belangrijkste bevindingen

Bij het verantwoorden over de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening zijn negen rechtmatigheidscriteria van toepassing. Zes criteria (kunnen) direct van invloed zijn op de posten in de balans en de staat van baten en lasten (zien toe op getrouwheidsaspecten inzake grootte en de samenstelling van zowel de baten en de lasten als van de activa en passiva) en drie criteria zien uitsluitend toe op specifieke rechtmatigheidsaspecten van de baten, lasten en balansmutaties en raken niet de grootte en samenstelling. Het college is verantwoordelijk voor alle negen criteria; in de jaarrekening van het college worden deze afgedekt langs de volgende lijnen:

Op grond van Kadernota rechtmatigheid wordt over de criteria die direct van invloed zijn op de verslaggeving c.q. het getrouwe beeld van de jaarrekening niet gerapporteerd in de rechtmatigheidsverantwoording. In de rechtmatigheids-verantwoording komen dus alleen de drie rechtmatigheidscriteria tot uitdrukking die aanvullend zijn op de criteria die ook gelden voor getrouwheid, te weten: het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en misbruik en oneigenlijk gebruik.

Begrotingscriterium

De rechtmatigheidsverantwoording bevat belangrijke informatie voor het (politieke) verantwoordingsdebat van de gemeenteraad met het college. U stelt als raad met het vaststellen van de begroting de budgettaire kaders voor de uitgaven, investeringen en reservemutaties vast. Met het vaststellen van de geactualiseerde financiële verordening heeft u vastgelegd op welke wijze binnen uw gemeente om moet worden gegaan met begrotingsoverschrijdingen en welke begrotingsonrechtmatigheden als acceptabel worden beschouwd (dus wel onrechtmatig, maar acceptabel).

4. Belangrijkste bevindingen

In de Kadernota rechtmatigheid beveelt de commissie BBV daarnaast aan dat het college de afwijkingen op het begrotingscriterium nader toelicht in de paragraaf bedrijfsvoering in het jaarverslag. Er is sprake van een begrotingsonrechtmatigheid als het college bij de realisatie van doelen en het realiseren van activiteiten de door de gemeenteraad vastgestelde budgetten voor wat betreft de lasten of investeringsbudgetten overschrijdt (1), toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves doorvoert die niet door de gemeenteraad zijn vastgesteld (2) en als bij onderschrijdingen van lasten of investeringsbudgetten en/of lagere of hogere baten dan begroot de begroting niet tijdig met begrotingswijzigingen is aangepast (3).
Wij hebben vastgesteld er € 244 duizend lasten overschrijdingen ten opzichte van de geautoriseerde begroting zijn. De overschrijdingen voor het begrotingscriterium te samen met de bevindingen inzake het voorwaardencriterium en het Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium, overschrijden de verantwoordingsgrens. De rechtmatigheidsverantwoording is voor betreffende bedragen ingevuld.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium ziet toe op voorwaarden die gelden voor de uitvoering van de financiële beheershandelingen. Deze voorwaarden komen voort uit externe- en interne regelgeving en hebben betrekking op aspecten zoals: doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur voor zover deze relevant zijn voor de financiële rechtmatigheid. In het door u vastgestelde normenkader is een inventarisatie van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving opgenomen. Het niet in acht nemen van de geldende voorwaarden bij financiële beheershandelingen leidt tot een onrechtmatigheid die het college moet toelichten in de rechtmatigheidsverantwoording als de verantwoordingsgrens (op basis van individuele en/of cumulatieve onrechtmatigheden) wordt overschreden.
Een belangrijk onderdeel van het voorwaardencriterium is de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen. Europese aanbestedingswetgeving is complexe materie en het blijkt in de praktijk moeilijk volledig te beheersen. De gemeente heeft dit ook onderkend en heeft derhalve een spendanalyse uitgevoerd.

4. Belangrijkste bevindingen

Uit de controle op de rechtmatigheid van de inkopen blijkt dat voor een aantal gemeentelijke overeenkomsten met een inkoopwaarde van in totaal € 1,2 miljoen niet de juiste procedure is gevolgd. Daarnaast is sprake van een fout ad € 304 duizend betreffende een factuur van DOWR-I.
Wij hebben de gemeentelijke controlewerkzaamheden inhoudelijk beoordeeld en delen deze conclusie.
Er zijn tot slot ook voorwaarden waar geen mogelijk financieel gevolg aan is verbonden. Dan is er sprake van een formele rechtmatigheidsfout. Deze situatie doet zich ook voor bij het niet naleven van de Kasgeldlimiet en Renterisiconorm van de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). Maar ook bij bijvoorbeeld het niet naleven van de termijnen van de subsidieverordening. Volgens een stellige uitspraak van de Commissie-BBV betreffen deze afwijkingen van het voorwaardencriterium formele rechtmatigheidsfouten die in de paragraaf bedrijfsvoering worden gerapporteerd. Ten aanzien van de naleving van de renterisiconorm, het kasgeldlimiet en de naleving schatkistbankieren merken wij op dat de gemeente zich aan de wettelijke normen heeft gehouden, zoals ook toereikend is toegelicht in de paragraaf financiering respectievelijk de jaarrekening. Een toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering is dus hiervoor niet noodzakelijk.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O)
Het college is verantwoordelijk voor het inrichten van effectieve maatregelen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsregels om overheidssubsidies en bijdragen te ontvangen dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Deze maatregelen hangen veelal samen met de interne beheersing ter borging van het voorwaardencriterium. Gezien het feit dat de bevindingen inzake begrotingsrechtmatigheid en het voorwaardencriterium gezamenlijk voor wat betreft de fouten boven de verantwoordingsgrens uitkomen heeft het college terecht geconcludeerd in de rechtmatigheidsverantwoording dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

4. Belangrijkste bevindingen

4.2 Grondexploitaties

Waardering

Ten opzichte van 31 december 2023 is de boekwaarde van de post grondexploitatie gewijzigd van € 12,2 miljoen naar € 2,7 miljoen. De wijziging van de boekwaarde gedurende 2024 is als volgt samen te vatten:

(x € 1.000)	2024	2023
Balanswaarde per 1 januari	12.157	12.081
Herrubricering	133	319
Investeringen	5.355	4.545
Grondverkopen	-16.303	-6.624
Tussentijdse winstneming / afgesloten projecten	540	1.389
Mutatie verliesvoorziening	774	447
Boekwaarde per 31 december	**2.656**	**12.157**

Grondverkopen

Gedurende 2024 is er voor € 16,3 miljoen aan gronden verkocht. Voornamelijk voor grondexploitatie Franciscushof Nieuw zijn relatief veel gronden verkocht (€ 9,1 miljoen). Dit is € 1,1 miljoen meer dan geraamd.

Tussentijdse winstneming

In 2024 is er € 0,5 miljoen aan tussentijdse winst verantwoord. Deze winst ziet met name toe op de grondexploitaties Molenwijk Heino en Woningbouwlocatie Laag Zuthem fase 2.

De verliesvoorziening

De voorziening verlieslatende complexen is ten opzichte van 2023 met € 0,8 miljoen afgenomen:

(x € 1.000)	2024	2023
Stand voorziening per 1 januari	2.224	2.672
Mutatie	774	448
Stand voorziening per 31 december	1.450	2.224

De voorziening ultimo 2024 ad € 1,5 miljoen ziet toe op de grondexploitaties Sallandse Poort, De Zegge VII en Woningbouwlocatie Laag Zuthem fase 1.

4. Belangrijkste bevindingen

De afname van de voorziening ziet grotendeels toe op de vrijval van de voorziening voor grondexploitatie Franciscushof Nieuw, doordat de werkelijke kosten voor de geluidwal circa € 2,2 miljoen lager uitvallen dan initieel begroot. Dit heeft tot gevolg dat er per balansdatum een positief resultaat wordt verwacht in plaats van een negatief resultaat.

Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden, zie hoofdstuk 2, achten wij de waardering aanvaardbaar en vinden de veronderstellingen redelijk.

De parameters voor de grondexploitaties

De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van de gemaakte schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op waarin schattingen zijn opgenomen. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de door uw gemeente gehanteerde uitgangspunten en parameters getoetst.

Kostenstijging

De gehanteerde parameter voor de kostenstijging ligt in lijn met de landelijke prijsindexcijfers. De gemeente Raalte heeft voor het prijspeil 2024 rekening gehouden met een inflatie van 4,5% en houdt voor de komende jaren op basis van marktinformatie ook rekening met een inflatie aflopend van 3,5% in 2026 tot 2% in 2028 en verder. We achten dit een realistisch uitgangspunt.

Opbrengstenstijging

Gezien de hoogte van de marktprijzen per balansdatum houdt de gemeente Raalte op basis van marktinformatie voor het komende jaar rekening met opbrengstenstijging voor woningbouw van 4%. Voor 2026 en 2027 wordt met een stijging van 2% gerekend en voor 2028 en verder met 0%. Daarnaast wordt voor bedrijventerreinen gerekend met een opbrengstenstijging van 1% voor 2025 en verder. We achten dit een realistisch uitgangspunt.

4. Belangrijkste bevindingen

3. Sociaal Domein

De gemeente Raalte voert diverse regelingen uit in het sociaal domein waarbij taken veelal zijn ondergebracht bij derde partijen. Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de belangrijkste onderdelen en door wie deze werkzaamheden uitgevoerd worden:

Onderdeel	Uitvoerder	Bepaling last boekjaar
Uitkeringen (Participatiewet)	Zelfstandig	Werkelijke lasten
Jeugdwet	Zelfstandig	Werkelijke lasten
WMO	Zelfstandig	Werkelijke lasten
PGB's	Zelfstandig	Werkelijke lasten

Jeugdwet en WMO

De uitvoering van deze taken vindt plaats binnen de gemeente in regionale samenwerking. Hiervoor zijn zorgleveranciers gecontracteerd, die in opdracht van de gemeente zorg leveren aan cliënten. De gemeente is eindverantwoordelijkheid voor de controle van de prestatielevering, de gemeente is immers de prestatieafnemer. De gemeente heeft daarom met de zorgaanbieders afgesproken dat zij een productieverantwoording voorzien met een controleverklaring aanleveren. Deze (goedkeurende) controleverklaringen heeft de gemeente nodig om zekerheid te krijgen dat alle gefactureerde zorg conform indicatie is geleverd.

Mede gezien de omvang van een aantal zorgaanbieders zal uw gemeente niet van alle zorgaanbieders een controleverklaring ontvangen.

Dit zorgt voor onzekerheden op het gebied van de juistheid en volledigheid van de kosten inzake de levering van de Jeugdwet en de Wmo Zorg in Natura ad € 337.587. Deze onzekerheden zijn opgenomen op ons overzicht controleverschillen.

4. Belangrijkste bevindingen

Eigen bijdrage WMO

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding, zorg in natura of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen. De gemeente heeft deze onzekerheid in de jaarrekening 2024 toegelicht.

PGB's

De Sociale Verzekeringsbank (hierna: SVB) heeft over 2024 een verklaring met beperking bij de verantwoording PGB-stromen Jeugdwet en WMO ontvangen. Hierdoor is vanuit de SVB geen 100% zekerheid over de nauwkeurigheid en rechtmatigheid van de persoonsgebonden budgetten. De impact van de geconstateerde fouten/onzekerheden vanuit de SVB bedragen op basis van de zogenaamde projectiebrief voor gemeente Raalte blijven onder onze rapporteringstolerantie. Daarnaast blijft het de verantwoordelijkheid van de gemeente zelf om de prestatielevering ten aanzien van de PGB-bestedingen vast te stellen. De gemeente heeft hier ook zelfstandig geen onderbouwing voor verzameld. Als gevolg hiervan bedraagt de onzekerheid inzake het PGB-budget € 553.805.

4. Belangrijkste bevindingen

Jaarverslag

In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. De paragrafen maken deel uit van het jaarverslag en vallen dus niet onder de controle van de jaarrekening. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening, waaronder de staat van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting, zoals in de jaarstukken 2024 is opgenomen.

Voor de accountantscontrole onderzoeken wij het jaarverslag om vast te stellen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat en of het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720 is vereist. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Wij hebben geen strijdigheden geconstateerd tussen de in het jaarverslag opgenomen informatie en het beeld van de jaarrekening en geen materiele afwijkingen gesignaleerd.

Verbonden partijen

Tijdens onze controle besteden wij specifieke aandacht aan de transacties met verbonden partijen van gemeente Raalte. In het kader van onze controle hebben wij vastgesteld dat:

- De (significante transacties met) verbonden partijen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening en paragraaf verbonden partijen.
- Geen sprake is van indicaties voor ongeautoriseerde significante transacties met verbonden partijen, welke indicaties geven voor fraude.
- Geen sprake is van indicaties dat de van toepassing zijnde wet- en regelgeving niet is nageleefd.

Op de volgende pagina zijn onze conclusies en aanbevelingen inzake het jaarverslag opgenomen:

4. Belangrijkste bevindingen

SiSa

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2024. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is.
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is.
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage.

In bijlage A bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

4. Belangrijkste bevindingen

WNT verantwoording

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet normering topinkomens (WNT) gecontroleerd. Op basis van deze wet zijn de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector en de uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen wettelijk gemaximeerd. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. Beide topfunctionarissen zijn in loondienst en er hebben zich gedurende 2024 geen wijzigingen voorgedaan.

Voor topfunctionarissen geldt naast de maximering van de bezoldiging en eventuele uitkering wegens beëindiging van het dienstverband een publicatieverplichting in de jaarrekening. Deze publicatieverplichting geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen met een dienstbetrekking, indien hun bezoldiging het algemene bezoldigingsmaximum (naar rato van de omvang van het dienstverband) overschrijdt.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2024 niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Wij willen benadrukken dat de naleving van de anticumulatiebepaling (het nagaan of topfunctionarissen van uw gemeente betrokken zijn bij andere organisatie c.q. nevenactiviteiten hebben die onder de WNT vallen) overigens geen onderdeel uitmaakt van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden.

Verstrekte subsidies

Vanuit onze detailwerkzaamheden op de subsidielasten hebben wij vastgesteld dat er procesmatig een aantal tekortkomingen zijn. Dit heeft geen impact op de getrouwheid van de cijfers, maar wij willen u er graag op wijzen. Zo hebben wij het volgende vastgesteld:

- niet alle subsidies zijn tijdig afgegeven;
- er is niet ten alle tijden een activiteitenverslag van de subsidieontvanger aanwezig; en
- er is niet altijd een controleverklaring aanwezig als dit wel benodigd is.

4. Belangrijkste bevindingen

Element jaarverslag	Onze waarneming
Vereisten BBV	Uw jaarverslag bevat in materiële de vereiste informatie op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en 26 BBV. Daarnaast zouden de cijfers 2024 van uw verbonden partijen opgenomen dienen te worden, deze zijn echter nog niet in alle gevallen beschikbaar.
Verenigbaar	Uw jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.
Overeenstemming	Wij hebben vastgesteld dat de informatie in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden.
Paragrafen	Alle verplichte paragrafen, behoudens de paragraaf Openbaarheid zijn opgenomen en zijn kwalitatief van voldoende niveau. De inhoud welke in de paragraaf Openbaarheid zou moeten staan is wel opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering. De commissie BBV heeft echter geadviseerd om vooruitlopend op de gewijzigde BBV hiervoor al een aparte paragraaf voor op te nemen.
Informatiewaarde	De toelichtingen zijn goed leesbaar en geven een adequate analyse tussen het uitgevoerde beleid en de financiële gevolgen.
Incidentele baten en lasten	De toelichting op de incidentele baten en lasten voldoet aan de eisen vanuit het BBV.
Fraude	Fraude en de frauderisicoanalyse is een steeds belangrijker thema. We adviseren u in de paragraaf bedrijfsvoering te rapporteren over de actualisatie van uw frauderisicoanalyse.

5 Overige onderwerpen

5. Overige onderwerpen

Bevestiging onafhankelijkheid

Wij zijn van mening dat wij onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming niet is aangetast, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta).

Hierbij bevestigen wij dat wij geen geschenk en/of een persoonlijke uiting van gastvrijheid van uw gemeente hebben ontvangen met een waarde van meer dan honderd euro.

Kwaliteitsborging

Baker Tilly heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om haar onafhankelijkheid en die van haar medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- Jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners, professionals en ondersteunende stafdiensten
- Cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder de beoordeling of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten
- In- en extern kwaliteitsonderzoek
- Twee registeraccountants betrokken bij wettelijke controleopdrachten
- Reviews door partners die niet betrokken zijn bij de opdracht ter waarborging van een deugdelijk / deskundig oordeel

Op deze controleopdracht zijn geen specifieke maatregelen getroffen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Controleaanpak en uitvoering

Wij voeren onze hebben de controle uitgevoerd met gegevensgerichte werkzaamheden. In ons controleplan en dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle. Daarnaast gaan wij in de volgende paragrafen van deze bijlage nog nader in op de samenwerking met de andere accountants en de ingeschakelde experts.

5. Overige onderwerpen

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2024 onderkend, deze zijn weergegeven op pagina 12 van dit verslag.

Inschakeling van interne / externe deskundigen

Wij hebben in het kader van onze controle geen gebruik gemaakt van de werkzaamheden van interne en/of externe deskundigen.

Schriftelijke bevestigingen

Wij hebben aan het management schriftelijke bevestigingen gevraagd in het kader van onze controle. Deze bevestigingen hebben betrekking op de verantwoordelijkheid van het management voor het opstellen van de jaarrekening, voor het volledig verantwoorden van transacties en voor het aan ons verschaffen van alle relevante informatie.

5. Overige onderwerpen

Aanpassing BADO en BBV

Op 16 april jl. is de aanpassing van Besluit begroting en verantwoording (BBV) en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) gepubliceerd in de Staatscourant. Daarmee komt er een einde aan de imperfecte wet- en regelgeving, die ontstond met het aanpassen van de Gemeentewet. Met die aanpassing werd geen rechtmatigheidsoordeel meer van de accountant gevraagd. Ter vervanging zou in de jaarrekening van de decentrale overheden op grond van aangepaste wet- en regelgeving met ingang van 2023 een rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen. De gedelegeerde regelgeving die relevant is voor het opstellen van de jaarrekening en voor de uitvoering van de accountantscontrole 2024 en oordeelsvorming in de controleverklaring (BADO en BBV) was hierop echter nog niet aangepast.

In de aanpassing van BADO is echter nog een belangrijke wijziging opgenomen: de maximale goedkeuringstolerantie van 1% voor fouten en 3% voor onzekerheden (dus samen 4%) wijzigt met ingang van boekjaar 2025 in een maximale goedkeuringstolerantie van 2% voor afwijkingen. Met afwijkingen worden zowel fouten als onzekerheden bedoeld. Daarnaast wijzigt ook de grondslag voor de goedkeuringstolerantie van *lasten inclusief toevoegingen aan de reserves*naar *lasten exclusief toevoegingen aan de reserves*. De lat komt daarmee voor uw organisatie dus hoger te liggen.

Voor de rechtmatigheidsverantwoording geldt dat deze met ingang van 2025 maximaal 2% van de lasten exclusief toevoegingen aan de reserves mag bedragen, waar dat in 2023 en 2024 nog maximaal 3% van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves mocht zijn.

Om deze wijzigingen goed in de organisatie in te bedden adviseren wij u om te kijken of aanpassing van de financiële verordening, de controleverordening, het controleprotocol en het interne controleplan aan de orde is.

5. Overige onderwerpen

Duurzaamheidsverslaggeving: last of must have?

De eisen rondom duurzaamheidsverslaggeving (Corporate Sustainability Reporting Directive) voor bedrijven zijn de afgelopen jaren zeer actueel geworden. Hoewel op dit moment ter discussie staat welke bedrijven wanneer verplicht moeten gaan rapporteren, is de ontwikkeling echt ingezet.

Ongeacht de precieze kaders van de wettelijke verplichting onderkennen bedrijven dat rapporteren over hun prestaties rondom milieu (**E**nvironment), mensen (**S**ocial) en governance (**G**) ook aanzienlijke voordelen kan opleveren, zeker daar waar eindgebruikers of andere belanghebbenden hier grote waarde aan hechten. Voor de publieke sector gelden er nog zeker geen verplichtingen en de verwachting dat die er snel gaan komen is er ook niet. Tegelijkertijd vinden we het begrip ‘duurzaamheid’ terug in vrijwel elk coalitieakkoord, programmabegroting of jaarstukken. Ook zaken als de Regionale Energie Strategie (RES), Brede Welvaart en de relatie tussen inwoners en publiek bestuur ontbreken niet, stuk voor stuk onderdelen van ESG. Het rapporteren ten aanzien van duurzaamheid is dus niet iets wat bij nul begint.

De BNG heeft, als belangrijke financier van de decentrale overheid, te maken heeft met de verplichtingen vanuit de EU om zorg te dragen voor sustainable finance/duurzame financiering. Dat betekent dat de bank ook inzicht moet hebben en inzicht moet verstrekken in haar jaarverslag of het geld dat als financiering beschikbaar wordt gesteld ook bijdraagt aan de doelstellingen van het verdrag van Parijs (zoals halvering van de CO2-uitstoot in 2030 ten opzichte van 1990). Het zou zelfs zo kunnen zijn dat financiering van duurzame initiatieven goedkoper wordt en financiering van niet-duurzame initiatieven duurder wordt voor de decentrale overheid. Kortom op korte of iets langere termijn zal de BNG (en dit geldt ook voor andere banken) inzicht willen krijgen in de duurzaamheidsprestaties van gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen.

De vraag is of duurzaamheidsverslaggeving een last is of een must have? – In onze overtuiging een must have voor de publieke sector. Daarbij uitdrukkelijk de kanttekening: stel alleen doelstellingen daar waar je ook significante invloed op kan uitoefenen, draag dan ook zorg voor de juiste brondata en stuur op basis van de uitkomsten. Dan is het een must have voor beleidsontwikkeling.

5. Overige onderwerpen

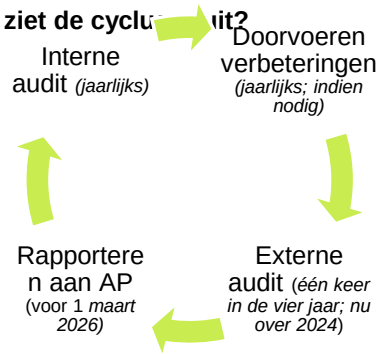
Audit Wet politiegegevens (Wpg)

Zet uw organisatie opsporingsambtenaren in? Heeft u als gemeente boa's in dienst? In dat geval zijn de Wet politiegegevens (Wpg) en Besluit politiegegevens buitengewoon opsporingsambtenaren (Bpg boa) waarschijnlijk voor uw organisatie van toepassing. Per heden is dit voor de gemeente Raalte niet van toepassing, maar wij informeren u graag over de auditplicht voor als het in de toekomst wel van toepassing is.

Verschil Wpg en AVG?

Bij specifieke taken op het gebied van opsporing is voor de beveiliging van persoonsgegevens de Wet politiegegevens van toepassing, niet de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De Wpg komt in grote lijnen overeen met de AVG. Toch zijn er ook belangrijke verschillen. Het meest in het oog springende verschil is de auditplicht op de gegevens-verwerking bij opsporingstaken. Jaarlijks bent u verplicht om een interne Wpg audit uit te voeren. Eenmaal in de vier jaar dient uw organisatie een externe Wpg audit uit te laten voeren. De diepgang van de externe Wpg audit betreft opzet, bestaan en werking.

Hoe ziet de cyclus uit?

Wpg-audit 2024

In 2025 dient de externe Wpg audit over 2024 te worden uitgevoerd. Uiterlijk 1 maart 2026 dienen Boa-werkgevers de Wpg assurance rapportage over 2024 in te leveren bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Het is van belang dat uw organisatie tijdig de Wpg audit laat uitvoeren. Baker Tilly voert bij een groot aantal organisaties in de publieke sector de Wpg audit uit. Graag gaan wij met uw organisatie in gesprek over de Wpg audit en op welke wijze Baker Tilly u hierbij kan ondersteunen.

6 Bijlagen

Bijlage A: SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2024 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2025 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden toeslagenproblematiek			
C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen			
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)			
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingenonderwijsvertragingen			
D22	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters			
D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen			
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)			
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023			
E110B	Tijdelijke regeling specifieke uitkering mobiliteitspakketten ten behoeve van woningbouw (Sisa tusen medeoverheden)			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2024			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

Bijlage A: SiSa-bijlage

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 gemeentedeel 2024			
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024			
G10	Wet inburgering gemeentedeel 2024			
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024			
G13	Besteding/baten onderwijsroute gemeentedeel 2024			
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025			
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken			
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026			
H35B	Specifieke uitkering SPUK IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)			
H37	Regeling specifieke uitkering niet beoogde kosten jeugdzorg vanwege verblijf in gemeente			
J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties			
J209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen			
J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw (SiSa tussen medeoverheden)			
K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

Bijlage A: SiSa-bijlage

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne			
J55	Aanpak energiearmoede			
J75B	Regiodeals 3e tranche (SiSa tussen medeoverheden)			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

Bijlage B: Ongecorrigeerde controleverschillen

De hieronder opgenomen tabel met ongecorrigeerde controleverschillen is verstrekt aan het college en wordt als bijlage bij de Bevestiging bij de jaarrekening gevoegd. Wij hebben de ongecorrigeerde verschillen met het college besproken. Wij zijn van mening dat verschillen zoveel mogelijk door het college moeten worden gecorrigeerd, echter wij kunnen instemmen met de overwegingen van het college om deze verschillen niet te corrigeren, aangezien deze bedragen niet materieel zijn voor het inzicht van de jaarrekening. De geconstateerde fouten en onzekerheden ten aanzien van getrouwheid zijn lager dan de door u vastgestelde controletolerantie van 1% respectievelijk 3% van de totale lasten. Positieve bedragen hebben een positief effect op het resultaat, een bedrag tussen haakjes heeft een negatief effect op het resultaat.

Fouten

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid resultaatimpact
Presentatiecorrectie tussen subsidies en inkomensoverdrachten: Inkomensoverdrachten 98.302 Subsidies 98.302	0
Presentatiecorrectie vanwege verkoopfacturen met een factuurdatum in 2025: Overlopende activa: 161.555 Debiteuren 161.555	0
Presentatiecorrectie vanwege inkoopfacturen met een factuurdatum in 2025 Overlopende passiva 251.534 Crediteuren 251.534	0
Totaal ongecorrigeerde controleverschillen	0
Effect niet gecorrigeerde controleverschillen voorgaande jaarrekening	
Totaal	0

Bijlage B: Ongecorrigeerde controleverschillen

Onzekerheden

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid
Prestatielevering jeugd	219.984
Prestatielevering WMO	117.603
Prestatielevering PGB	553.805
Totaal onzekerheden	891.392

Contact

E.H.J.D. Daman RA
Partner Audit

+31 (0)6 13 74 45 08
e.damman@bakertilly.nl

Burg. Roelenweg 14-18 | 8021 EV Zwolle

Baker Tilly (Netherlands) B.V. trading as Baker Tilly is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.

Alle diensten worden verricht op basis van een overeenkomst van opdracht, gesloten met Baker Tilly (Netherlands) B.V., waarop van toepassing zijn de algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nr. 24425560. In deze voorwaarden is een beperking van aansprakelijkheid opgenomen.

bakertilly

